

..... ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
..... EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ
DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARI, FOTOTERAPİ ÜNİTESİ

LOKAL (TOPİKAL/BANYO) PUVA FOTOTERAPİ HASTA BİLGİLENDİRME FORMU

Sayın Hasta (veya hasta velisi/vasisi), fototerapi tedavisine alınması planlanan hastaları (veya hasta velisi/vasisini) bilgilendirmek üzere hazırlanan formu lütfen dikkatlice okuyunuz.

PUVA kelimesi, psoralen (deriyi ultraviyole ışığına duyarlandıran ilaç) ve Ultraviyole A (UVA) kelimelerinin başharflerinden oluşur.

Topikal PUVA tedavisi, 8-metoksipsoralen içeren bir ilacın krem, jel ya da losyon formunun hastalıklı deriye sürülmesini takiben (20-30 dakika) belirli bir dalga boyundaki ultraviyole (yapay güneş ışınları) ışınlarının uygulandığı bir fototerapi yöntemidir. Bu tedavi esnasında özel olarak üretilmiş lambalardan oluşmuş cihazlar deriye belirli bir zaman süresince güneş ışınları içinde yer alan ultraviyole A ışınları yayar.

Topikal PUVA tedavisi, **Banyo PUVA** şeklinde de uygulanabilir. Bu yöntemde psoralen moleküllerinin belirli bir oranda (3.75 mg/litre) vücut sıcaklığındaki suda çözündürülmesiyle hazırlanmış banyo suyunda hastalıklı bölgenin temas ettirilmesinden sonra UVA uygulaması yapılır.

Topikal PUVA tedavisi; palmoplantar psoriasisde (el içi-ayak tabanına yerleşimli sedef hastalarında), palmoplantar püstüler psoriasisli, deride renk kaybı ile giden vitiligolu hastalarda, bölgesel saç dökülmesi ile karakterize alopesi areatada, hiperkeratotik el ekzeması gibi deri hastalıklarının tedavisinde başarı ile uygulanmaktadır.

Bu tedavi esnasında, belirli bir zaman süresince özel olarak üretilmiş ışık kabini içerisinde ya da bölgesel olarak ışık uygulanabilen cihazlarda haftada 2-3 kez ultraviyole A ışığına maruz kalacaksınız. Tedavi programınız hastalığınızın yaygınlığı, sosyal durumunuz ve ünitedeki hasta yoğunluğuna göre belirlenecektir.

Hastalığınızın tedavisinde uygulanabilen diğer fototerapi yöntemlerine göre daha güvenli, etkili ve daha az yan etkisi olan bir fototerapi yöntemidir. Diğer alternatif tedavilere göre de yan etkisi oldukça az, etkinliği fazladır.

Fototerapi tedavisinin faydaları görünen lezyonların iyileşmesi, yeni lezyonların oluşumunun azaltılması, uzun süreli hastalıksız yaşamdır. Bu tedavi yöntemi ile hastalığınız bir daha tekrarlamayacak şekilde tamamen yok edilemeyebilir. Fakat belirgin bir düzelme sağlanarak kontrol altına alınabilir. Tedavi sayesinde uzun süreli hastalıksız bir yaşama kavuşabilirsiniz. Hastalıksız kalma süresi kişiden kişiye değişiklik gösterir. Bazen idame tedavisi gerekebilmektedir.

Tedavi öncesinde gerekli kan, idrar tetkikleri, deri biyopsisi ve göz muayenesi yapılır. Belirli aralıklar ile tetkikler tekrarlanır.

Tedavi seansları yaklaşık birkaç saniyelik ışık maruziyeti ile başlar. Uygulanan ışık dozunun artırılmasına bağlı olarak, birkaç dakika olacak şekilde tedavi süresi de yavaş yavaş artar.

Her hastada iyileşme için gereken süre farklıdır. Ayrıca farklı hastalıklarda elde edilen cevap oranları ve cevap için gereken süreler de değişkenlik göstermektedir. Vitiligo ve mikozis fungoides hastalarında daha fazla tedavi seansı gerekmektedir. Tedavi ile gövde lezyonları çabuk iyileşebilir. Ancak kol ve bacakta inatçı döküntülere ilave UVA uygulanabilir.

İyileşme sağlanan hastalar idame tedavi protokolünde izlenirler. İdame tedavisinin süresi hekim tarafından, hastanın kliniği, alınan deri biyopsisi sonuçları ve yeni deri lezyonu varlığı gibi kriterler göz önüne alınarak belirlenir.

Topikal PUVA tedavisinde uyulması gereken kurallar ve yan etkileri:

- Tedavinin ilk seansında ilacın uygulanım şekli (hastalıklı deriye sürülmesi) tedaviyi yapan teknisyen/hemşire/doktor tarafından uygulanıp hastaya öğretilcektir. İlacı hastalısız deriye sürmeyiniz.
- İlacın sürülmesinden ortalama 20-30 dakika sonrası UVA ışığına maruz bırakılır.
- Deriye uygulanan ilaç, üç gün boyunca deriyi güneş ışığına karşı hassas hale getirdiğinden, tedaviden sonra ilaç uygulanan deri bölgesi sabunlu su ile yıkanmalı ve bu bölgeler güneşten koruyucu kremler, ayrıca eldiven, şapka, ışık geçirmeyen koyu ve sık dokulu giysiler ile güneş ışığından korunmalıdır.
- Güneşten koruyucu kremler doktorunuzun önerdiği şekilde düzenli olarak kullanılmalıdır.
- Tedavi günlerinde hastaneye geliş-gidişler dışında güneş ile temastan kaçınılmalıdır.
- Tedavi süresince güneşlenmeyiniz ve solaryuma girmeyiniz.
- Fototerapi işlemi esnasında, kabin içinde gözleri korumak amaçlı UV koruyucu gözlükler takılması, tedavi sonlanana kadar çıkartılmaması gerekir.
- Topikal PUVA tedavisi, topikal kortikosteroidler, nemlendiriciler gibi diğer ilaç ya da yöntemlerle birlikte uygulanabilir.
- Sürülen ilacın derinin her bölgesine eşit dağılmaması, yüksek doza bağlı yanıklar oluşabilir. Bölgesel kaşıntı da oluşabilir. Aşırı kızarıklık, hassasiyet durumunda fototerapi tedavi teknisyenini/hemşiresini/doktorunu bilgilendiriniz. Tedavi ile ilgili herhangi bir soru sormak istediğinizde lütfen fototerapi ünitesine telefon ediniz. Doktorunuzu arayınız. Yine kozmetik olarak kabul edilemeyecek şekilde deri renginin koyulaşması yöntemin dezavantajlarıdır (lezyonsuz deriye sürülmesi sonucu oluşabilir). Topikal PUVA tedavisi, sistemik PUVA tedavisi uygulanamayan erişkin hastalarda, hem de çocuklarda da uygulanabilir.
- Tedavi süresince herhangi bir kızarıklık ya da hassasiyet göze çarptığında lütfen teknisyen/hemşire ya da doktorunuza haber veriniz. Tedavi ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda lütfen fototerapi tedavi ünitesini arayınız.
- UV ışınlarının cilt kuruluğuna yol açmaması için sık aralıklarla nemlendirici kullanınız.

- Tedavi süresince cildinizde hafif kızarıklık, yanma, temas egzaması, kaşıntı, çillenme veya güneş yanığı olabilir. Bu gibi durumlarda doktorunuzu bilgilendiriniz. Şiddetli kızarıklık ve deride su dolu kabarcıkların gelişmesi, tedaviye ara vermeyi gerektiren durumlardır.
- Bayan hastalar tedavi süresince gebe kalmaktan kaçınmalıdır. Tedavi sürecinde başlayan gebelik durumunda mutlaka doktora bilgi verilmelidir.
- Bazı ilaçların UV ışığına karşı hassasiyeti artırması nedeniyle, tedavi süresince herhangi bir hastalığınız sebebiyle ilaç kullanmanız durumunda tedaviyi yapan teknisyen/hemşire veya doktora haber veriniz.
- Tedavi öncesinde yapılan muayenede belirlenen benler ve yara izleri tedavi esnasında flasterle kapatılmalıdır.
- Tedavi süresince tedavi uygulanan alanlara doktorunuzun önereceği ilaçlar dışında ilaç kullanmayınız.
- Tedavi günlerinde traş losyonu, kolonya, parfüm ve kokulu kozmetik ürünler kullanmayınız.
- Tedaviye alınacak yanıt tedavinin düzenli sürdürülmesiyle yakından ilişkilidir. Mümkün olduğunca tedavi aksatılmamalıdır. Tedaviye gelinememesi veya ara verilmesi durumlarında mutlaka fototerapi ünitesini arayarak bilgi veriniz.
- Tedavi süresince düzenli olarak sorumlu hekim tarafından, hastalığınızın seyri, tedavinin etkinliği ve yan etkiler açısından muayeneniz yapılacaktır. Üniteden sorumlu öğretim üyesi ve sorumlu hekimin yapacağı konseylerde muayeneniz yapılarak tedavi süreciniz gözden geçirilecektir. Bu nedenle bu konseylere katılmanız uygun olacaktır.
- PUVA tedavisi gören çocuklar tedaviye aileleri ile gelmelidirler.